

יום ה', ב' בכסלו תשס"ז (23 בנובמבר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

השבת אנחנו קוראים בתורה את פרשת "תולדות", בה למדים אנו על לידת יעקב אבינו ואחיו התאום, עשיו – ועל שנותיהם הראשונות. על-אף שהתורה מגדירה את עשיו כ"איש יודע ציד, איש שדה" ויעקב כ"איש תם, יושב אוהלים", רש"י מסביר שעד שלא הגיעו לגיל המצוות, היה קשה להבחין ביניהם: "כל זמן שהיו קטנים לא היו ניכרים במעשיהם, ואין אדם מדקדק בהם מה טיבם. כיוון שנעשו בני שלוש עשרה שנה, זה פרש לבתי מדרשות, וזה פרש לעבודה זרה."

בנסיון להסביר ממה נבע לכאורה הבדל זה, יש אומרים כי הם - יעקב ועישו - ישבו על אותו ספסל בישיבה. הם קיבלו אותו חינוך. הסיפור הבא מאיר לנו על דרך אחרת...

"חנך לנער על-פי דרכו"

= **פעם**, בימי עשרת ימי התשובה, הוזמנתי לתת שיעור בפני קהל של מחנכים, הורים, אנשי צוות מכמה מבתי הספר בסביבה, תלמידים וחברי קהילות של בתי הכנסת המקומיים.

נושא השיעור היה, "ילדים, חינוך ותקשורת". בתוך השיעור, הדגשתי רעיון מסוים שחשבתי שיש לו מסר חשוב ביותר לכל דור בכלל, ולדור שלנו במיוחד.

שלמה המלך, בספר משלי [כ"ב 6] אומר, "חנך לנער על-פי דרכו"

גם ההורה בבית, גם המורה בבית הספר עליו להכיר שכל ילד וילד שונה אחד מהשני. לכל אחד – כשרונות משלו, יכולות משלו. שלמה המלך הורה כאן כי יש לראות כל ילד כדבר יחיד ומיוחד, עולם ומלואו - ולא כעוד חלק קטן במערכת שלמה, שהיא החברה כולה.

מעניין לציין, הערתי, שבפסוק זה, המילה "חנוך" כתובה בכתיב חסר: "חנוך". חסרה האות "ו".

הצעתי כי אפשר להסיק מכך ששלמה המלך רצה ללמד אותנו עוד משהו. אין זה הישג גדול לחנך ילד שיש לו היכולת והחשק ללמוד. כל אמא ואבא, כל מורה יכול ללמד ילד ש"יש לו".

בחינוך, ההישג האמיתי הוא כאשר אתה "נוגע" בילד שבו חסר דבר שיש לילדים אחרים בני גילו. כאשר לילד חסר לו כושר הריכוז או היכולת להבין דברים בזריזות כמו שאחרים עושים, ומורה או הורה לוקח את הזמן ללמוד עם הילד כדי שיבין משהו, זהו חינוך במובן האמיתי שלו. לכן, אומר שלמה המלך:

"חנך" – חנכו את ילדכם, אף שחסר בו משהו. תקדישו את הזמן, (אפילו על חשבון להגיע באיחור לחופה!) הן סבלניים, אף שצריכים להסביר את הפסוק עוד פעם ועוד פעם... הכירו בעובדה כי כל ילד הוא יחיד, הוא שונה, והוא מיוחד!

"לו עמי שומע לי, ישראל בדרכי יהלכו. כמעט אויביהם אכניע, ועל צריהם אשיב ידי."

מתוך פרק התהלים [פ"א 14-15] שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום חמישי בשבת

בניסת השבת (ב"ש): 16¹⁶ (י-ם): 16⁰¹ (ת"א): 16¹⁵ (חיפה): 16⁰⁵

צאת השבת (ב"ש): 17¹⁴ (י-ם): 17¹⁵ (ת"א): 17¹⁷ (חיפה): 17¹⁵

פרשת השבוע: "תולדת" [בראשית כ"ה 19 – כ"ח 9] **יום נעים ושבת שלום ומבורך!**

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל.

יום ה', ב' בכסלו תשס"ז (23 בנובמבר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

לכן, אני הצעתי, האות "ו" במילה "חֲנוּךְ" היא חסרה.

אח"כ סיפורי סיפור על אבא שנכנס פעם לחנות צעצועים כדי לקנות משחק או משהו לכל אחד מ-7 הילדים שלו. מרוב ההיצע, היה קשה לו מאד לבחור והיה מאד נבוך מה יוכל למצוא שיהיה בדיוק מתאים לכל אחד מהילדים. כאשר הוא התהלך בחנות, ניגש אליו בעל הבית, אדם מבוגר יותר והרבה יותר מנוסה ב'דילמה' הזאת, הניח את ידו על כתפו של האבא ואמר לו: אגיד לך הדבר הטוב ביותר לתת לילדים שלך.

"ומה זה?" שואל האבא בתהיה...

"להקדיש להם זמן", הוא חייך. "זה מה שילדים צריכים מהוריהם יותר מכל דבר אחר – רק זמן!"

לאחר השיעור, הסיעו אותי לישיבה בקרבה, כדי שאוכל להתפלל 'מעריב'. במושב האחורי ישב תלמיד תיכון ששמע את השיעור שלי. הוא התקרב אלי, ובקול נמוך כל-כך שקשה לי היה לשמוע אותו, לחש לי, "רציתי להגיד לך 'תודה' על השיעור הנפלא שלך!" "נעים לי שאמרת לי את זה", השבתי לו. ואז שאלתי, "האם היה משהו ספציפי שהתרשמת ממנו?"

"כן", הוא אמר מיד, "אהבתי את מה שאמרת בקשר למילה "חנוך".

הופתעתי. כרגיל בשיעורים שלי, "טיבלתי" את דבריי עם כל מיני סיפורים, מאמרי חז"ל, ועוד אירועים אישיים. למה, חשבתי, מכל אלה, הוא התרשם הכי הרבה מהסיפור הזה? "מכל מה ששוחחתי עליו", שאלתי, "למה זה היה לך הכי חשוב?"

תגובתו המיידית הדהימה אותי. "כי אני הילד ההוא", אמר. "כאשר הייתי צעיר יותר, היה לי קשה מאד להבין דברים. לא יכולתי להשיג הישגים בבית ספר. אך למזלי, לאמא ואבא היתה הרבה סבלנות איתי. הם הסבירו דברים עוד פעם ועוד פעם, ואף פעם לא מיהרו. הם לקחו את הזמן כדי שאני, בנם, יכול להבין מה שכל אחד אחר הבין. בזכותם, יכולתי עם הזמן ללמוד ולהתקבל גם בישיבה הנפלאה הזו!"

השתאיתי!

לא יכולתי לומר דבר.

אך הוא כן המשיך, ואמר דבר נוסף שעוד יותר נגע בלבי: "בעוד כמה ימים יחול יום כיפור. אני מתכוון להתקשר להורי ולומר להם מה שהסבת לגבי "חנוך". ואז – אודה להם עוד פעם על כל מה שעשו בשבילי, ושממשיכים לעשות לי."

הדמעות פרצו החוצה על לחיי...

אשרי המשפחה שבה הילדים מעריכים את כל מה שההורים עושים.

אשרי המשפחה שבה ההורים מכירים את כל מה שבניהם אינם יכולים לעשות. =

[הרב פסח קרון, "In the Footsteps of the Maggid"]

"לו עמי שומע לי, ישראל בדרכיי יהלכו. כמעט אויביהם אכניע, ועל צריהם אשיב ידי."

מתוך פרק התהלים [פ"א 14-15] שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **חמישי** בשבת

בניסת השבת (ב"ש): 16¹⁶ (י-ם): 16⁰¹ (ת"א): 16¹⁵ (חיפה): 16⁰⁵

צאת השבת (ב"ש): 17¹⁴ (י-ם): 17¹⁵ (ת"א): 17¹⁷ (חיפה): 17¹⁵

פרשת השבוע: **"תולדת"** [בראשית כ"ה 19 – כ"ח 9] **יום נעים ושבת שלום ומבורך!**

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל.